

INTEGGER: integratie van wet- en regelgeving in het bedrijfscertificaat

Martien Bokma-Bakker en Helma Hoff, PV

In 2000 is een onderzoek afgerond naar de waarde en de mogelijkheden van een bedrijfs-certificaat voor varkensbedrijven, waarin de wet- en regelgeving op het gebied van diergezondheid, dierenwelzijn, kwaliteit en milieu geïntegreerd zijn opgenomen. Het bedrijfscertificaat heeft zowel voor ondernemers als voor toezichthouders belangrijke efficiency-voordelen en kan bijdragen aan het terugwinnen van een 'License to Produce' voor de varkenssector.

De centrale doelstelling van het project was om inzicht te krijgen in de waarde en de haalbaarheid van een bedrijfscertificaat, waarin wet- en regelgeving geïntegreerd zijn opgenomen. Ook is nagegaan of en hoe het toezicht op dit bedrijfscertificaat het bestaande toezicht op wet- en regelgeving zou kunnen vervangen. Het onderzoek is gesubsidieerd door NUBL (Nadere Uitwerking Brabant-Limburg) en uitgevoerd door het Praktijkonderzoek Varkenshouderij in samenwerking met bureau Berenschot Batalas. Daarbij is gebruik gemaakt van literatuuronderzoek, workshops en interviews met vertegenwoordigers van overheid, bedrijfsleven, publieke en private toezichthouders en certificerende instellingen.

Resultaten interviews

De geïnterviewde groepen hebben elk hun eigen motivatie voor ontwikkeling van een bedrijfscertificaat. Het ontbreken van afstemming in landelijke, provinciale en gemeentelijke regelgeving wordt door ondernemers én toezichthouders als een belangrijk knelpunt ervaren. Gelijke gegevensstromen die naar verschillende instanties gaan, bijvoorbeeld 'aantal dieren' naar Bureau Heffingen, gemeenten en I&R-bureau, worden niet gekoppeld. Met een bedrijfs-certificaat moet het voor de ondernemer mogelijk worden om in één keer verschillende toezichthouders van de benodigde informatie te voorzien. Hiermee verwacht men dat handhaving en controle voor alle partijen efficiënter en effectiever worden. Door integratie van wet- en regelgeving in een be-

drijfscertificaat verwacht men ook meer zicht op bestaande tegenstrijdigheden. Het bedrijfscertificaat dient in eerste instantie een praktische vertaalslag te bevatten van de wet- en regelgeving waarbij de maatschappij een sterke beleving heeft: volksgezondheid, diergezondheid, dierenwelzijn en milieu. Ook moet het de meest basale markteisen bevatten. Men ziet op deze wijze een rol voor het bedrijfscertificaat in verbetering van het imago van de sector en het terugverdienen van een 'License to Produce'.

Randvoorwaarden zijn draagvlak in de sector en vertrouwen van de overheid. De overheid stelt als voorwaarde dat certificatie plaatsvindt binnen de structuur van de Raad voor Accreditatie (onafhankelijkheid). Het bedrijfsleven verwacht dat de overheid dan ook echt gaat handhaven (knoeiërs aanpakken).

Als knelpunt is genoemd dat investering in een bedrijfscertificaat voor de ondernemer op korte termijn tot kostenverhoging leidt. Daarnaast constateert men politieke weerstand tegen verschuiving van verantwoordelijkheden van de publieke naar de private sector. Dit hangt samen met een gebrek aan maatschappelijk krediet voor de varkenssector. Een aantal ondernemers voelt er niets voor om de eigen sector voor de overheid te verdelen in 'goed' en 'fout'. Alle geïnterviewden zijn van mening dat er voor de ondernemers bepaalde 'prikkels' tegenover dienen te staan, bijvoorbeeld maatschappelijk draagvlak, betere afzetmogelijkheden, snellere toetsingsprocedures bij vergunningen, lagere keuringskosten, fiscale voordelen en cetera. ►

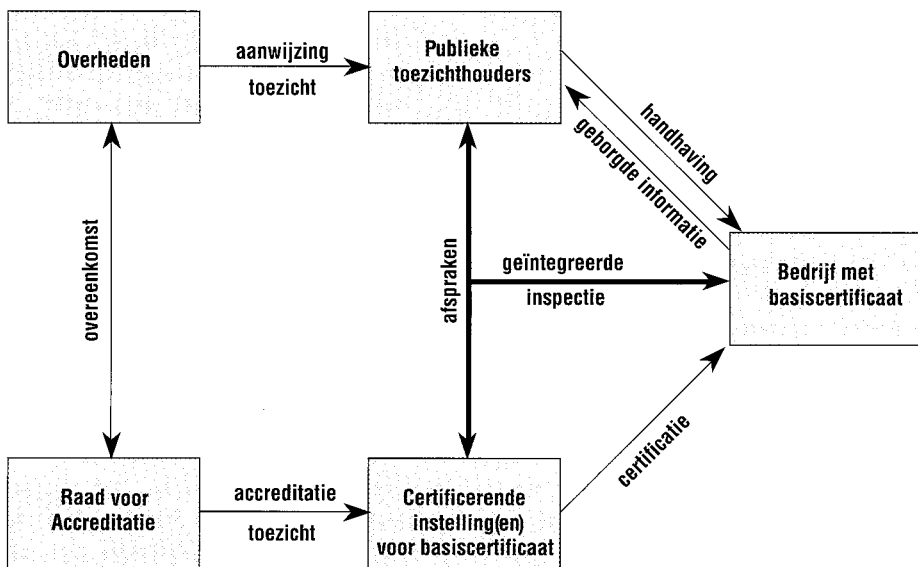
Geïntegreerd toezicht op wet- en regelgeving

Het bedrijfscertificaat biedt een basis voor geïntegreerd toezicht op wet- en regelgeving. Het model van geïntegreerd toezicht is in figuur 1 weergegeven. De verantwoordelijkheden van publieke toezichthouders blijven in dit model ongewijzigd. Een certificerende instelling inspecteert en certificeert het bedrijf. Hierbij ontstaat tevens geborgde informatie voor publieke toezichthouders (RVV, AID, LID en anderen) over naleving van de wet- en regelgeving. Hierdoor behoren overlappende bedrijfsinspecties en dubbele administraties tot het verleden. Het toezicht kan op deze wijze voor alle partijen efficiënter worden ingericht.

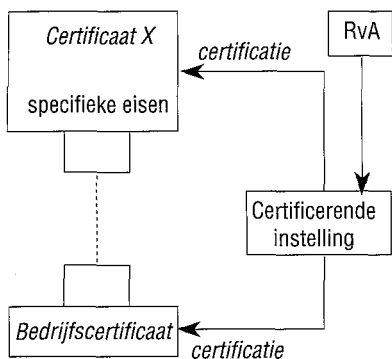
Vrijwillige certificaten en keurmerken

Naast wet- en regelgeving is voor de varkenshouderij een groot aantal certificaten en keurmerken op de markt of in ontwikkeling (IKB, Milieukeur, EKO, baconlijn, DVI, Kolomcertificering en anderen). Er zit relatief veel overlap in de voorschriften van de verschillende certificaten, met name op het gebied van

wet- en regelgeving en minimale markteisen. Kenmerkend is het ontbreken van onderlinge afstemming. Dit maakt de administratiedruk voor ondernemers onnodig hoog. Ook het switchen tussen certificaten wanneer veranderingen in de markt hierom vragen wordt erdoor bemoeilijkt. Het bedrijfscertificaat kan een belangrijke rol spelen in de afstemming tussen certificeringssystemen. Het streefbeeld van het INTEGER-project is dat uiteindelijk alle certificaten en keurmerken dezelfde systematiek, dat wil zeggen de indeling van het kwaliteitshandboek 'bedrijfscertificaat', hanteren en op de inhoud van het basiscertificaat voortbouwen (figuur 2). De overzichtelijkheid voor ondernemer en consument neemt hierdoor sterk toe. Nieuwe voorschriften of aanvullende keurmerken zijn op flexibele wijze in de bedrijfsvoering in te passen. Overlap wordt vermeden: certificaten en keurmerken kunnen zich toespitsen op die voorschriften waarmee ze zich onderscheiden van andere. Een extra efficiëncyslag wordt gemaakt als certificerende instellingen voor certificaten en keurmerken tevens geaccrediteerd zijn voor het certificeren van bedrijven met het bedrijfscertificaat.

Figuur 1: Model voor geïntegreerd toezicht op wet- en regelgeving

Figuur 2: Afstemming tussen bedrijfscertificaat en andere certificaten en keurmerken

Aanbevelingen

- *College van Deskundigen voor de Varkenshouderij*
De projectgroep adviseert om een centraal College van Deskundigen voor de Varkenshouderij in te stellen, waarvan alle belanghebbende partijen deel uitmaken: bedrijfsleven, overheid, publieke toezichthouders (AID, RVV), certificerende instellingen, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden. Dit centrale College van Deskundigen bepaalt gezamenlijk de opzet en inhoud van het bedrijfscertificaat, het certificatieschema, het toezicht op naleving van de voorschriften, het sanctieprotocol, de bijbehorende kosten et cetera. Zo wordt een sectorbreed aanvaarde basis voor het kwaliteitsniveau van de bedrijven neergelegd.
- *NEN-norm*
Het verdient sterke voorkeur om de eisen van het bedrijfscertificaat te laten aansluiten bij internationale ontwikkelingen en daarmee te 'normaliseren'. In opdracht van het centrale College van Deskundigen zou het Nederlands Normalisatie Instituut (NEN) een NEN-norm voor basiscertificering in de agrarische sector kunnen uitwerken. Hierbij dient te worden aangesloten bij de internationale normen voor kwaliteitsborging (ISO 9000) en/of milieuzorg (ISO 14000);

- Geautomatiseerde bedrijfsdatabank

De administraties die in het kader van de verschillende wetten en regels en het bedrijfscertificaat moeten worden bijgehouden, dienen te worden geïntegreerd in één administratiesysteem. Dit administratiesysteem dient in de toekomst te worden ondersteund door een bedrijfsdatabank, die is gekoppeld aan het managementinformatiesysteem (MIS) van het bedrijf. Door een goed gestructureerde opslag in een eigen bedrijfsdatabank kan de ondernemer na een éénmalige invoer de gegevens op een efficiënte en uniforme wijze aan private en publieke toezichthouders ter beschikking stellen. Deze gegevens dienen te zijn geborgd. Koppeling van de bedrijfsdatabank met het MIS op het bedrijf dient een tweeledig doel. Ten eerste is uit de bestaande MIS-sen naar verwachting veel meer informatie ten behoeve van borging van voorschriften te halen dan op dit moment gebeurt. Door koppeling met het MIS kan de bedrijfsdatabank tevens worden benut voor het uitvoeren van probleemanalyses en managementondersteuning.

Tot slot

De ontwikkeling van een bedrijfscertificaat met wet- en regelgeving en minimale markteisen kan voor de varkenshouderij een belangrijke impuls zijn voor het terugwinnen van een 'License to Produce'. Integratie van toezicht op wet- en regelgeving en private systemen biedt wezenlijke mogelijkheden tot efficiëncywinst voor ondernemers en toezichthouders. Uiteindelijk zal het ontwikkelingsproces moeten leiden tot ketencertificering en tot een landbouwbrede afstemming van certificaten. In een pilot met praktijkbedrijven kunnen de mogelijkheden van geïntegreerd toezicht voor de praktijk en de meerwaarde van het bedrijfscertificaat voor ondernemers en toezichthouders nader worden getoetst. Het is nu van belang dat sectorpartijen de handen ineen slaan en gezamenlijk een visie ontwikkelen over de wijze waarop een basisniveau van kwaliteitszorg en geïntegreerd toezicht in de varkenshouderij kan worden gerealiseerd. ■